

Список використаних джерел:

1. Дорогіх О.М. Правові засади європейської інтеграції України. *Сучасні проблеми розвитку права та економіки в інноваційному суспільстві*: зб. наук. праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції, м. Велико-Тирново, 20 березня 2020 р. / Київський інститут інтелект. власності та права Національного університету «Одеська юридична академія». Київ, 2020. С. 54-63. URL: <https://surl.li/zauskc> (дата звернення: 25.09.2025).
2. Конституція України: від 28.06.1996 р.: станом на 1 січня 2020 р. Київ: Ін Юре, 2020. 141 с. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 25.09.2025).
3. Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу: Указ Президента України від 11.06.1998 р. № 615/98. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/615/98#Text> (дата звернення: 25.09.2025).
4. Середя Т.М. Правові основи європейської інтеграції та її вплив на державно-правовий розвиток України. *Проблеми становлення України як демократичної та правової держави*: матеріали круглого столу, м. Київ, 17 жовтня 2014 р. / НАВС. Київ, 2014. С. 34-35. URL: <https://surl.lu/fnodzn> (дата звернення: 25.09.2025).
5. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 21.03.2014 р. № 984_011: станом на 30 листопада 2023 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення: 25.09.2025).
6. Яковюк І.В. Правові основи європейської інтеграції та її вплив на державно-правовий розвиток України: дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.01. Харків, 2013. 474 с. URL: <https://surl.li/vesgju> (дата звернення: 25.09.2025).

Кривонос С.В.

**Науковий керівник: Нікітенко В.М., к.ю.н., доц.,
доцент кафедри правового забезпечення безпеки бізнесу
Державний торговельно-економічний університет
м. Київ**

**ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
ЗА ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО**

Домашнє насильство – це беззаперечно суспільно небезпечне явище, яке порушує основоположні права людини та є суспільно небезпечним діянням. Домашнє насильство часто замовчують, оскільки здебільшого жертви бояться не лише своїх кривдників, а й осуду з боку суспільства. Так як для соціуму говорити про проблеми сім'ї це соромно та є чимось не прийнятним, бо це як то кажуть «справа сім'ї».

Насильство є серйозною проблемою, яка може зачепити будь-яку особу не залежно від віку, статі чи майнового становища. Від нього страждають не лише жінки, а також чоловіки і навіть діти. Діти можуть бути як жертвами так і випадковими свідками цього жахливого явища. Пункт 3 частини 1 статті 1 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» визначає домашнє насильство як діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь [1].

Згаданий закон ділить домашнє насильство на 4 категорії. Це фізичне, психологічне, економічне та сексуальне насильство. Часто кривдник вдається до кількох або й до всіх видів насильства одночасно. А його жертвами можуть бути не лише жінки (хоча так буває найчастіше), а й чоловіки, діти, бабусі, дідусі, свекор, свекруха, тесть, теща та інші родичі, що спільно проживають, перебували чи перебувають у родинних стосунках [2].

Жоден з перелічених видів насильства не є нормальним, і за будь яких обставин не виправдовує кривдника, який вирішив що він має право кривдити свого партнера або якщо справа стосується дитини то має право виховувати її через побої чи емоційне пригнічення. Будь який прояв насильства є порушенням основоположних прав людини, які закріплені в Конституції України. Стаття 3 Конституції України встановлює, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю [3].

У своїй науковій праці Зінсу О.І. зазначає, що значна кількість злочинів, зокрема домашнє насильство, вчинено кривдником (підозрюваний / обвинуваченим) у стані алкогольного сп'яніння чи під впливом вживання психоактивних речовин (алкогольних напоїв), що своєю чергою засвідчує проблематику співзалежних, адиктивних форм поведінки, порушення психоемоційного балансу. Також науковиця дійшла до висновку, що необхідно вдосконалити систему заходів профілактики та корекції девіантної поведінки в суспільстві [4, с. 189].

Законодавець, вирішуючи питання домашнього насильства, в статті 126-1 Кримінального кодексу України (далі - КК України) визначив санкцію для кривдників у вигляді громадських робіт на строк від ста п'ятдесяти до двохсот сорока годин або пробаційний нагляд на строк до п'яти років, або обмеження волі на той самий строк, або позбавленням волі на строк до двох років. Варто зазначити, що диспозиція цієї статті охоплює не всі види домашнього насильства, а саме не охоплює сексуальне насильство. Сексуальне насильство кваліфікується розділом IV, який присвячено кримінальним правопорушенням проти статевої свободи та статевої недоторканості особи [5].

Шугало А.Я. вказує, що у доктрині кримінального права існує думка щодо можливості доповнення санкції ст. 126-1 КК України також таким видом покарання, як виправні роботи. Зазначені міркування науковці обґрунтовують тим, що лише незначний відсоток осіб, засуджених за домашнє насильство, працює, а відтак до них потенційно можна застосувати виправні роботи. Своєю чергою, виправні роботи будуть ще однією можливістю обрання неізоляційного виду покарання, що водночас сприятиме тому, що винна особа працюватиме й матиме змогу також відшкодувати потерпілій особі завдану шкоду [6, с.158]. На нашу думку, варто погодитись із висновками цієї науковиці, оскільки виправні роботи можуть позитивно вплинути на кривдника. Винна особа зможе не лише відшкодувати потерпілій особі завдану шкоду, а й матиме змогу переосмислити свої дії та в майбутньому утриматись від повторного злочину.

На фоні травми, яку отримує жертва від насилля, передбачена законодавцем санкція аналізованої статті КК України, видається, не відповідає вчиненням дій. Насильники становлять серйозну суспільну небезпеку, оскільки домашнє насильство є систематичним та існує великий ризик прояву агресії в соціумі. Враховуючи наслідки, які може спричинити домашнє насильство, для вирішення цієї проблеми необхідно по перше посилити санкцію, а по друге запровадити примусову психологічну допомогу для кривдників.

Враховуючи вищевикладене можна зробити висновок, що домашнє насильство є проблемою, яку потрібно вирішувати не тільки на правовому рівні, а й через роботу суспільства. Отже, жертва не має боятись звернутись за допомогою, не замовчувати через суспільний осуд та агресію з боку кривдника. Протидіяти цьому негативному явищу, на наш погляд, можна не лише посиленням санкції ст. 126-КК України, а й підвищувати рівень обізнаності громадян. Удосконалення санкцій цієї статті можливо шляхом запровадження виправних робіт.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 7 грудня 2017 р. № 2229-VIII. Відомості Верховної Ради. 2018. № 5. ст. 35. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
2. Як покарати винного у домашньому насильстві в Україні. URL: <https://www.malyk.com.ua/news/prytiahnuty-do-vidpovidalnosti-za-domashnie-nasylstvo>
3. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996р. № 254к/ 96-ВР/. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Зінсу О.І. Злочин домашнє насильство (ст.126-1 КК України): аналіз судової практики. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2021. Том 66. С. 189.
5. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2341-III. Відомості Верховної Ради, 2001. № 25-26. Ст. 131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2001-05#Text>
6. Шугало А.Я. Кримінальна відповідальність за домашнє насильство в Україні: дис. ... канд. філол. наук : 12.00.08. Львів, 2025. 158 с.

**Кучейник Д. О.,
Науковий керівник: Сушицька Ю.О.,
старший викладач кафедри права
та правоохоронної діяльності,
Державний університет «Житомирська політехніка»,
м. Житомир**

**РОЗВИТОК МІГРАЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ
В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

Надання Україні статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу 23 червня 2022 року стало відправною точкою для масштабної адаптації національного законодавства до асquis ЄС, що передбачає поступове приведення правової системи у відповідність до європейських стандартів. Особливе місце у цьому процесі посідає сфера міграційного права, адже вона безпосередньо пов'язана з реалізацією основоположних прав і свобод людини, забезпеченням вільного пересування, правовим статусом біженців та внутрішньо переміщених осіб, врегулюванням трудової міграції, а також боротьбою з нелегальними міграційними процесами. Імплементация європейських стандартів у цій сфері вимагає не лише формального наближення законодавчих норм, але й створення ефективних правових механізмів, які б гарантували їх практичну реалізацію.

Масштабна збройна агресія російської федерації проти України спричинила найбільшу міграційну кризу в Європі з часів Другої світової війни. Це зумовило потребу більш глибокого і уніфікованого регулювання міграційних процесів.

10 квітня 2024 року Європарламент ухвалив пакт про міграцію та притулок [1] - комплекс нових правил на заміну Дублінському регламенту («Дублін III»), що регулюють міграцію та встановлюють спільну систему притулку на рівні ЄС, забезпечуючи результативність і водночас ґрунтуються на європейських цінностях. Єврокомісія чітко визначила чотири основи нової міграційної політики:

1. Захищені зовнішні кордони: надійна система скринінгу, база даних «Eurodac» у сфері притулку та міграції, кризові протоколи та заходи проти інструменталізації міграції.
2. Швидкі та ефективні процедури: чіткі правила щодо надання притулку, гарантування прав людини, єдині стандарти ЄС для кваліфікації статусу біженця, запобігання зловживанню.
3. Ефективна система солідарності та відповідальності: операційна та фінансова підтримка країн, що надають притулок, запобігання вторинним переміщенням.